

Asi nejaktuálnějším článkem v tomto čísle Psychiatrie je práce doc. Ladislava Kesnera a spoluautorů o vlivu mediálních zpráv na duševní zdraví, jež upozorňuje na několik hlavních otázek: Jak různé způsoby užívání médií a expozice běžným, a nikoli jen silně traumatizujícím a násilným zprávám ovlivňují psychický stav a duševní zdraví u zdravé i psychiatrické populace? Jaké jsou klíčové kognitivní a neurální mechanismy působení médií na duševní zdraví a subjektivní pocit spokojenosti? Za jakých podmínek a jakými mechanismy vliv médií spouští maladaptivní a individuálně i společensky nebezpečné jednání? Existuje endofenotyp zvýšené citlivosti/zranitelnosti vůči negativním zprávám?

Jen máloco v nedávné době oživilo toto téma víc než mediální kolotoč tiskových zpráv a neustále aktualizované hlášení o počtu mrtvých a nakažených koronavirem působícím onemocnění Covid-19. Jde nepochybně o novou, neznámou a nebezpečnou infekci s mnoha nepříjemnými a mnohdy i tragickými důsledky a s obrovským dopadem na hospodářství. Přesto se nelze zbavit dojmu, že podstatnou část škod, které tato nákaza po světě způsobila, nepadá ani tak na vrub koronaviru jako takového, nýbrž spíše na vrub jeho mediálního obrazu, politické exhibice a zneužití různými vychytranci. V záplavě tak senzačních zpráv, jako bylo „sdělení německého vědce, že v Německu zemře čtvrt milionu lidí“, se ojedinělé, rozumné, věcné a umírněné hlasy staly prakticky neslyšitelnými.

V této souvislosti nás překvapilo, že úzkostní a na své zdraví v obavách zaměřeni hypochondričtí pacienti, kteří jsou v péči Národního ústavu duševního zdraví v Klecanech, zdaleka tolik nepanikařili jako mnozí příslušníci většinové „zdravé“ populace. Naše hypotéza, že se tak děje proto, že personál je klidný a podává jim věcné informace, jež nesytí všeobecný hlad po negativních zprávách, jenom podtrhuje některá zjištění pracovní skupiny kolem doc. Kesnera o vlivu mediálního obrazu na percepci skutečnosti. MUDr. Jirina Kosová, vedoucí lékařka Oddělení pro léčbu úzkostných poruch NUDZ, navrhla pro klidnou reakci našich pacientů toto vysvětlení: *Pacienti s hypochondrickými problémy a strachem z nemoci v NUDZ nepanikaří, protože vědí, že nejsou ohroženi touto infekcí, pokud: jim není více než 70 let a/nebo nepocházejí z rozvojové země a/nebo nejsou vážně tělesně nemocní či nemají vážně narušenou imunitu a/nebo nejsou zdravotníci, kteří se starají o nemocné a/nebo nepřišli do styku s nakaženými lidmi z postižených oblastí.* K tomu se jim dostalo uklidnění: „Dokonce i pokud spadáte do jedné či více z výše uvedených kategorií, nemusíte se nakazit! Jenom byste měli být obezřetní a při výskytu příznaků nachlazení se nechat vyšetřit. A nezapomenejte, že ve srovnání s koronavirem pro nás představuje normální chřipka větší rizika!“

Tak se mohlo stát, že pacienti chorobně postižení obavami o své zdraví reagovali paradoxně na současnou situaci kolem epidemie Covid-19 mnohdy klidněji než jejich duševně zdraví spoluobčané. Mediální obraz tedy není pouze odrazem skutečnosti, ať již jakkoli pravdivým či šalebným, ale také jejím spolutvůrcem, na což se často nezodpovědně zapomíná.

prof. MUDr. Cyril Höschl, DrSc.